

ಕಡೆದ ಒಂದ ತಿಂಗಳದಾಗ ಆಕಳಿಗೆ ಜ್ವರ ಬಂದಾಲ್ರಿ !

ಶ್ರೀ ಭಾಸ್ಕರ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ

“ನಮ್ಮ ಆಕಳಾ ಈದು ಈಗ ಒಂದು ತಿಂಗಳ ಆಗ್ಲಿತ್ತಿ. ಮೇಯದು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡ್ಲಿತ್ತಿ. ಹಾಲೂ ಬಾಳ ಕಡಿಮ್ಯಾಗ್ಲಿತ್ತಿ. ಹೋದ ಸೂಲಿನೋಳಗ ಚೋಲೋ ಹಾಲು ಕೊಟ್ಟಿತ್ತಿ. ಈಗ ನಮಗ ಅದರದ ಚಿಂತಾಗ್ಲಿತ್ತಿ. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಮೈ ಸುಡತೀತೈತ್ತಿ. ಜ್ವರಾ ಗಿರಾ ಬಂದಾವ ಅಂತ ಕಾಣಸತ್ತಿ. ಪಶುವೈದ್ಯರಿಗೆ ತೋರಿಸಿದ್ದಿವಿ. ನಾಲ್ಕು ಇಂಜಕ್ಷನ್ ಹೊಂದಹಿಡಿದ ಐದು ದಿವಸ ಕೊಡತಿವಂದಾರಿ. ಇದು ಹಾಲಿನ ಜ್ವರಾ (ಮಿಲ್ಕ್ ಫಿವರ್) ಇರಬಹುದನ್ನಿ. ಸ್ವಲ್ಪ ತಿಳಿಸ್ತಿ.”

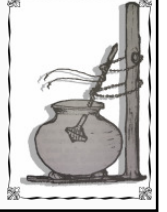
ನೋಡಿ, ಶ್ರೀ ಭಾಸ್ಕರವರೇ, ನಿಮ್ಮ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಹೋಲುವ ಅನೇಕ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ನನ್ನ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿವೆ. ಫೋನಿನ ಮುಖಾಂತರ ಅನೇಕ ರೈತರು ಈ ಕುರಿತು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಮೊಟ್ಟಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ “ಹಾಲಿನ ಜ್ವರ” ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳೋಣ. ಹಿಂಡುವ ದನದ ದೇಹದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಕ್ಯಾಲ್ಸಿಯಂ ಅಂಶ ಕಡಿಮೆಯಾದಾಗ ಹಸುಗಳು ನೆಲ ಹಿಡಿಯುತ್ತವೆ. ಗಾಬರಿಯಾದಂತಾಗಿ ನಂತರ ಅಡ್ಡ ಮಲಗಿ ಕಣ್ಣನ್ನು ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ಅರಳಿಸಿ ಪಶುಪಾಲಕರನ್ನು ಆತಂಕಕ್ಕೆ ಗುರಿಮಾಡುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಅಂಶವೆಂದರೆ ಹಾಲಿನ ಜ್ವರದಲ್ಲಿ ಜ್ವರವೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಬೇರೆ ಬ್ಯಾಕ್ಟೀರಿಯಾ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಆಕ್ರಮಣಮಾಡಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಜ್ವರ ಬರುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇರುವುದು. ನೇರವಾಗಿ ಕ್ಯಾಲ್ಸಿಯಂಗೂ ಹಾಗೂ ಜ್ವರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧವೇ ಇರದ ವಿಚಿತ್ರ ಹೆಸರಿನ ಸ್ಥಿತಿಯಿದು. ರಕ್ತನಾಳಗಳ ಮುಖಾಂತರ (ಇಂಟ್ರಾವಿನ್) ಕ್ಯಾಲ್ಸಿಯಂ ಪೂರೈಸಿದಲ್ಲಿ ತತ್ಕ್ಷಣವೇ ಹಸುಗಳು ಗುಣಮುಖವಾಗುತ್ತವೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಹಾಲು ಕೊಡುವ ಹಸುಗಳು ಕರುಹಾಕಿದ ಒಂದೆರಡು ದಿನದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಮೂರು ಅಥವಾ ನಾಲ್ಕನೆ ಸೂಲಿನ ದನಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಲಿನ ಜ್ವರ ಬರುತ್ತದೆ. ಪಶುವೈದ್ಯರು ಕರು ಹಾಕಿದ ಇತಿಹಾಸ ಹಾಗೂ ಸೂಲಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಲಕ್ಷಣಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಹಾಲಿನ ಜ್ವರವನ್ನು ಪತ್ತೆಹಚ್ಚಿ ಸೂಕ್ತ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನೀಡುತ್ತಾರೆ.

ಆದರೆ ಶ್ರೀ ಭಾಸ್ಕರವರೇ ನಿಮ್ಮ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅದು ಹಾಲಿನ ಜ್ವರವಂತೂ ಅಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಹಸು ಕರು ಹಾಕಿ ಈಗ

"ಕಡೆಗೋಲು" ಅಂಕಣ

ಹೈನುಗಾರಿಕೆ ಕುರಿತ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಚರ್ಚಿಸುವ “ಕಡೆಗೋಲು” ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಅಂಕಣವಿದು. ಓದುಗರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೃಷಿ ಮುನ್ನಡೆ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಬರೆದು ಕೇಳಬಹುದು. ಪತ್ರಿಕೆಯ ಮುಂಬರುವ ಸಂಚಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತಜ್ಞರಿಂದ ಪಡೆದ ಮಾಹಿತಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗುವುದು.

- ಸಂ.

ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಆಗಿದೆ ಎಂದರೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹೊಳೆಯುವುದು ಎರಡು ಸ್ಥಿತಿಗಳು. ಒಂದು ಕೆಚ್ಚಲು ಬೇನೆ ಮತ್ತೊಂದು ಗರ್ಭಕೋಶದ ಉರಿಯೂತ (Mastitis and Metritis).

ಕೆಚ್ಚಲು ಬೇನೆಯು ಹೈನುಗಾರರ ಪಾಲಿನ ಶತ್ರು. ಈಗಾಗಲೇ ತಮಗೆ ತಿಳಿದಿರುವಂತೆ ಎಲ್ಲಿ ಸ್ವಚ್ಛತೆಯ ಕೊರತೆಯಿರುವುದೋ ಅಲ್ಲಿ ಇದು ಬಹುಬೇಗನೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಹೆಚ್ಚು ಇಳುವರಿ (ಹಾಲು) ನೀಡುವ ಹಸುಗಳನ್ನೇ ಕೆಚ್ಚಲು ಬೇನೆ ಬಾಧಿಸುತ್ತದೆ. ಮಿಶ್ರತಳಿಯ ಹಸುಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಹಾಲು ಕೊಡುವ ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತಡಕ್ಕೊಳಗಾಗಿರುವ ದನಗಳು. ಹಿಂಡುವ ಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ಆನಂತರ ಸುರಕ್ಷತಾ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳುವುದು ಅವಶ್ಯ. ಕೊಟ್ಟಿಗೆ, ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯ ಸುತ್ತಲಿನ ಪರಿಸರ, ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯ ಒಳಗಡೆ, ಹಿಂಡುವ ದನಗಳ ಮೈ, ಕೆಚ್ಚಲು, ಹಿಂಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಪಾತ್ರೆ, ಹಿಂಡುವವರ ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ಸ್ವಚ್ಛತೆ ಒಟ್ಟಾರೆ ಹಾಲು ಹಿಂಡಿಕೊಳ್ಳುವ ವಾತಾವರಣವೆಲ್ಲವೂ ಸ್ವಚ್ಛವಿದ್ದರೆ ಕೆಚ್ಚಲು ಬೇನೆ ಬರುವ ಸಂಭವ ಬಹಳಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಹಿಂಡಿದ ಹಾಲು ಶುದ್ಧ ಹಾಲು ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಹಾಲು ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಕ್ಷೇಮಕರ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಲೆಯನ್ನು ತಂದು ಕೊಡಬಲ್ಲದು. ಕೆಚ್ಚಲಿನ ಮೇಲಿನ ದೂಳು, ಕಸ ಕಡ್ಡಿ, ಸಗಣೆ, ಮಣ್ಣು ಇತ್ಯಾದಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮಜೀವಿಯುಕ್ತ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತೊಳೆದು ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಹಿಂಡುವ ಮೊದಲು ಮತ್ತು ನಂತರ ಬಳಸಬಹುದಾದ ದ್ರಾವಣಗಳು ಎಲ್ಲೆಡೆ ಲಭ್ಯವಿದ್ದು ಹೈನುಗಾರರಿಗೆ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿವೆ. ಇಂತಹ ದ್ರಾವಣಗಳನ್ನು ಹಾಲು ಒಕ್ಕೂಟಗಳು, ಔಷಧಿ ಅಂಗಡಿಗಳು ಮುಂತಾದ ಕಡೆ ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಈ ಕುರಿತು ನಿಮ್ಮ ಪಶುವೈದ್ಯರನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಿದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿ ಸಿಗುತ್ತದೆ.

ಕೆಚ್ಚಲು ಬೇನೆ ಬರಲು ಹಲವಾರು ಕಾರಣಗಳಿದ್ದರೂ ಕೆಚ್ಚಲು ಅಥವಾ ಮೊಲೆಗಳಿಗೆ ಗಾಯಗಳಾಗಿದ್ದರೆ (ಕೆಲ ಸಮಯ ಕರು ಕಡಿದಿರಬಹುದು) ಮತ್ತು ಹಿಂಡಿನ ನಂತರ ತತ್ಕ್ಷಣವೇ ಆಕಳನ್ನು ಮಲಗಲು ಬಿಟ್ಟರೆ ಗಾಯ ಅಥವಾ ಮೊಲೆ ತೊಟ್ಟುಗಳ ಮುಖಾಂತರ ರೋಗಾಣುಗಳು ಸೇರಿ ಕೆಚ್ಚಲುಬಾವನ್ನು ತರಬಹುದು. ನಿಗದಿತ ಸಮಯ ಪರಿಪಾಲನೆ ಮಾಡದಿರುವುದು, ಅಪೂರ್ಣ ಹಾಗೂ ಅವೈಜ್ಞಾನಿಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಂಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಕೂಡ ಕೆಚ್ಚಲು ಬೇನೆಗೆ ಒಂದು ಕಾರಣ. ಅದೇನೆ ಇದ್ದರೂ ಕೆಚ್ಚಲು ಬೇನೆ ಬಂದಾಗ ಮೊದಲ ಒಂದೆರಡು ದಿನದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿ (ಹಾಲು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ) ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಕೊಡಿಸಬೇಕು. ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಕೊಡಿಸದ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ರೋಗಾಣುಗಳು ಕೆಚ್ಚಲಿನಿಂದ ರಕ್ತವನ್ನು ಸೇರಿ ಜ್ವರ ಬರಲು ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಚ್ಚಲು ಬೇನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮುಂಜಾಗ್ರತೆ ವಹಿಸುವುದು ಬಹುಮುಖ್ಯ.

ಕರು ಹಾಕಿದ ನಂತರ 8-10 ತಾಸಿನ ಒಳಗೆ ತಾಯಿ ಮಾಸ (ಪ್ಲಾಸೆಂಟಾ) ಒಂದು ವೇಳೆ ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೆ ಬೀಳಬೇಕು. ಹಾಗಿಲ್ಲವಾದಲ್ಲಿ ಗರ್ಭಕೋಶ ಮತ್ತು ಮಾಸದ ನಡುವೆ ಬಿಗಿಯಾದ ಬಂಧನ ಉಂಟಾಗಿರಬಹುದು. ಗರ್ಭಕೋಶದ ಒಳ ಲೋಳಪೊರೆಗೆ ಮಾಸವು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಹಸು ಅಶಕ್ತವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಅಥವಾ ಗರ್ಭಕೋಶದ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಮೂತ್ರ ಬರುವ ಭಾಗದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಇಳಿಬಿದ್ದಿರುವ ಮಾಸವನ್ನು ಬಲವಂತವಾಗಿ ಅಥವಾ ಕಸಬರಗೆ ಕಟ್ಟಿ ಜಗ್ಗುವುದನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಗರ್ಭಕೋಶ ಮತ್ತು ಮಾಸಗಳ ನಡುವೆ ಅಂಗಾಂಶಗಳು ಬೆಳದಿದ್ದರೆ ಲೋಳಪೊರೆಯು ಕಿತ್ತು ವಿಪರೀತ ರಕ್ತಸ್ರಾವವಾಗುತ್ತದೆ.

ಕರು ಹಾಕಿದ ನಂತರ 8-10 ತಾಸಿನ ಒಳಗೆ ತಾಯಿ ಮಾಸ (ಪ್ಲಾಸೆಂಟಾ) ಒಂದು ವೇಳೆ ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೆ ಬೀಳಬೇಕು. ಹಾಗಿಲ್ಲವಾದಲ್ಲಿ ಗರ್ಭಕೋಶ ಮತ್ತು ಮಾಸದ ನಡುವೆ ಬಿಗಿಯಾದ ಬಂಧನ ಉಂಟಾಗಿರಬಹುದು. ಗರ್ಭಕೋಶದ ಒಳ ಲೋಳಪೊರೆಗೆ ಮಾಸವು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಹಸು ಅಶಕ್ತವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಅಥವಾ ಗರ್ಭಕೋಶದ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಮೂತ್ರ ಬರುವ ಭಾಗದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಇಳಿಬಿದ್ದಿರುವ ಮಾಸವನ್ನು ಬಲವಂತವಾಗಿ ಅಥವಾ ಕಸಬರಗೆ ಕಟ್ಟಿ ಜಗ್ಗುವುದನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಗರ್ಭಕೋಶ ಮತ್ತು ಮಾಸಗಳ ನಡುವೆ ಅಂಗಾಂಶಗಳು ಬೆಳದಿದ್ದರೆ ಲೋಳಪೊರೆಯು ಕಿತ್ತು ವಿಪರೀತ ರಕ್ತಸ್ರಾವವಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಭಾಸ್ಕರವರೆ ಪ್ರಾಯಶಃ ನಿಮ್ಮ ಹಸು ಕರುಹಾಕಿದಾಗ ಮಾಸವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹೊರಬಿದ್ದಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಮಾಸದ ಕೆಲವು ಭಾಗ/ತುಣುಕುಗಳು ಗರ್ಭಕೋಶದಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿರಬಹುದು. ಬಾಹ್ಯಜನನೇಂದ್ರಿಯದಿಂದ ಬ್ಯಾಕ್ಟೀರಿಯಾ ಅಥವಾ ರೋಗಾಣುಗಳು ಗರ್ಭಕೋಶವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಕೊಳೆತ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಸೇರಿ, ವೃದ್ಧಿಸಿ, ವಿಷವನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆಮಾಡಿ ಅಥವಾ ರೋಗಾಣುಗಳು ರಕ್ತವನ್ನು ಸೇರಿ ಜ್ವರವನ್ನುಂಟು

ಮಾಡಿರಬಹುದು. ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮಾಸ ಹೊರಬಿದ್ದರೇ ಹಸುಗಳು ಆರೋಗ್ಯವಂತವಾಗಿ ಉಳಿಯುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಗರ್ಭಕೋಶದ ಉರಿಯೂತದಿಂದ ನರಳುತ್ತವೆ. ನೀವು ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಅಂಶವೆಂದರೆ ಮೂತ್ರ ಬರುವ ಜಾಗೆ (ಯೋನಿ ತುಟಿಗಳು) ಯಿಂದ ಹೊರಸಿನಂತಹ ವಾಸನೆ ಬರುವ ದ್ರವ ಹೊರಸುಸುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಆಗ ಹಾಲಿನ ಇಳುವರಿ ಕಡಿಮೆಯಾದರೆ ಅದು ಗರ್ಭಕೋಶದ ಉರಿಯೂತವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಆಗ ಪಶುವೈದ್ಯರಲ್ಲಿ ತಕ್ಷಣವೇ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಆಡು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ, ಗರ್ಭಕೋಶವನ್ನು ಆಂಟಿಬಯೋಟಿಕ್ ಔಷಧಿಗಳಿಂದ ತೊಳೆಯುವುದನ್ನು “ಹೊಟ್ಟೆ ತೊಳೆಯುವುದು” ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಗರ್ಭಕೋಶದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೇ ರಕ್ತನಾಳಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಹಾಗೂ ಮಾಂಸ ಖಂಡಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಜಕ್ಷನ್ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಔಷಧಿಯನ್ನು ತಜ್ಞರು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಾಲ್ಕರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಹಸುಗಳನ್ನು ಸಾಕಿದ ಪಶುಪಾಲಕರಿಗೆ ಸಮಯದ ಕೊರತೆಯಿದ್ದಾಗ, ಕರು ಹಾಕಿದ ನಂತರ ಹಸುಗಳತ್ತ ಲಕ್ಷ್ಯವಹಿಸುವುದು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಠಿಣವೆನಿಸುವುದು. ಆದರೆ ಕೆಚ್ಚಲು ಮತ್ತು ಗರ್ಭಕೋಶದಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಇವುಗಳಿಂದ ಸ್ರವಿಸುವ ವಸ್ತುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಗಮನ ಹರಿಸಲು ಆಗದಿದ್ದಾಗ ಇಂತಹ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಕುರುಹುಗಳು ಅಥವಾ ಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಿ ದೊಡ್ಡ ತೊಂದರೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆ ಕೆಚ್ಚಲು ಬೇನೆ ಮತ್ತು ಗರ್ಭಕೋಶದ ಉರಿಯೂತಗಳಿಗೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯದಿದ್ದರೆ ಜ್ವರ ಬರುವ ಸಂಭವ ಉಂಟು. ಏನೇಯಾಗಲಿ ಶ್ರೀ ಭಾಸ್ಕರವರೆ ನಿಮ್ಮ ಹಸುವನ್ನು ಪಶುವೈದ್ಯರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಹಾಕಿರಿ. ಇದಿಷ್ಟೇ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ಜ್ವರ ಬಂದಿದ್ದರೆ ಸರಿ. ಮತ್ತಾವುದಾದರೂ ಕಾರಣವಿದ್ದರೆ ಪಶುವೈದ್ಯರು ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನೀಡುತ್ತಾರೆ.

—“ಜವಾರಿ ಬಸಣ್ಣ” – 9845708013 (mugaliak@uasd.in)